

Uitnodigende architectuur

Kinderpsychiatrisch Centrum krijgt eigen stek op site ZOL

Op het terrein van het Ziekenhuis Oost-Limburg (ZOL) is er veel bouwactiviteit. Eén van de opvallendste gebouwen in de reeks nieuwbouwprojecten is zonder twijfel het Kinderpsychiatrisch Centrum. In het concept staan de patiënten centraal. Dat resulteert in een niet-alledaagse architectuur die enerzijds naadloos opgaat in de groene omgeving en anderzijds een sterke identiteit heeft aan de parkingzijde.

10 jaar! Zolang heeft het team van het Kinderpsychiatrisch Centrum (KPC) gewacht op een eigen stek. Al die tijd waren patiënten en medewerkers van het KPC te gast in de gebouwen van het ZOL. "Het KPC werd in 2002 opgericht op initiatief van Asster, ZOL, het Mariaziekenhuis Noord-Limburg en OPZC Rekem met als doel een hiaat in te vullen in de zorg in Limburg. We zijn een categoriaal psychiatrisch ziekenhuis. Het komt er eigenlijk op neer dat we crisisopvang bieden aan kinderen en jongeren. Binnen een periode van 4 à 8 weken interveniëren we en diagnosticeren we de problematiek. Na een opname keren de patiënten veelal terug naar het thuismilieu of worden ze doorverwezen naar een meer gespecialiseerde

voorziening," duidt directeur Guido Van Hamme de werking van het KPC. 10 jaar lang kon het KPC dat werk binnen de muren van het ZOL verrichten, in afwachting van de realisatie van een onafhankelijke nieuwbouw. "We kregen de mogelijkheid te bouwen op de terreinen van het ZOL. En na 10 jaar werking hadden we wel een goed beeld over wat 'goede zorg' voor ons betekent. In nauwe interactie met OSAR hebben we met het personeel bekeken hoe we onze verwachtingen konden vertalen in een bouwprogramma op een 1ha grote site," aldus de directeur.

Ontworpen rond kind

De rode draad doorheen het ontwerpproject was de patiënt. Michiel Verhaegen

(OSAR) daarover: "In elke ontwerpbeslissing stond het welzijn van de patiënt en zijn ouders centraal. Dat betekent niet alleen leefgroepen op maat van de patiënt, maar ook een aangename werkomgeving voor de medewerkers van het KPC. Ze werken vaak in moeilijke omstandigheden en wanneer de medewerkers hier graag en goed werken, dan is dat ook in het belang van de patiënt." Directeur Guido Van Hamme vertaalt die visie in enkele voorbeelden: "De polyvalente ruimte waaraan de verschillende leefgroepen grenzen is ingericht als een ontmoetingsplaats voor kinderen onderling of met hun ouders. Bovendien hebben we er in het bouwprogramma zoveel mogelijk naar gestreefd om de begeleiding tussen de kinderen te bren-

gen. Dat betekent dat de specifieke ruimtes voor de begeleiding eerder beperkt zijn.”

Patiotuinen

OSAR goot de behoeften van KPC in een atypische en hedendaagse architectuur. “Het gebouw is eigenlijk een ‘transitzone’. De kinderen en jongeren verblijven hier voor een bepaalde fase in een genezingsproces. Dat proces begon al voor ze in het KPC toekwamen en loopt verder wanneer ze hier vertrekken. Ze moeten hier dus zonder angst naartoe komen. De vormgeving speelt daarin een bepalende rol. Daarom dat we zochten naar een mooie vorm, verweven met de natuur met daarin warme materialen verwerkt. Maar tegelijkertijd wilden we het KPC niet wegstoppen

op de ziekenhuiscampus. De maatschappij moet leren omgaan met kinderpsychiatrie en er liefst een positief beeld van krijgen. Vandaar de opmerkelijke architectuur." Concreet vertaalt zich dat in een gebouw van twee niveaus. Op de bovenste verdieping bevinden zich het onthaal, de directiekantoren en de ruimtes voor de dagconsultatie. Op de onderliggende verdieping kregen de 4 leefgroepen een plaats. Iedere leefgroep kreeg een eigen vleugel, volledig afgestemd op de leeftijdsgroep die erin verblijft. Dat maatwerk uit zich heel sterk in de patiotuinen bij iedere leefgroep. Deze tuinen liggen geborgen tussen de vleugels en halfhoge betonnen wanden. Aan de achterzijde zijn deze betonnen wanden aangevuld met teelaarde. Samen met de groendaken maakt deze aanvulling dat het

gebouw grotendeels opgaat in de groene omgeving.

De vleugels sluiten aan op een centrale patio. Van hieruit is er ook toegang tot een sporthal en een therapeutische vleugel (ergo, psychomotore therapie, spelkamer en klaslokalen). Opmerkelijk is het beperkt aantal vierkante meters voor administratie of logistiek. "We konden de gesubsidieerde vierkante meters maximaal aan zorg besteden. Administratieve en logistieke diensten, zoals boekhouding, maaltijden, poetsen,... kopen we in van het ZOL. Dat is een belangrijk voordeel van onze ziekenhuissociatie en de aanwezigheid van het algemeen ziekenhuis op de campus," vertelt Guido Van Hamme.

Huiselijk, maar niet té

Het kinderpsychiatrisch centrum voelt intern zeker niet aan als een ziekenhuis. Het gebouw is transparant en licht en materialen als hout zorgen voor een warm karakter. Anderzijds zijn de vloeren afgewerkt met een witte PU. "We zochten een aangename sfeer om de kinderen het gevoel te geven dat we ze au serieus nemen. Maar daar tegenover staat dat we niet het gevoel van een tweede thuis willen creëren. Het KPC mag de thuissituatie niet vervangen. Dat was een moeilijke balans om te vinden," geeft Michiel Verhaegen mee.

Betonneren in de winter

Het was de THV Heijmans-Democo die het opvallende ontwerp in de praktijk vertaalde.

“Het gebouw is opgetrokken in een pre-fab betonnen draagstructuur. Daar waar het gebouw is aangevuld met teelaarde, zijn de wanden opgetrokken in beton. Achteraan het gebouw is dat toch wel tot op een hoogte van 1,5m. De overige wanddelen zijn ingevuld met glas of houtskeletbouw afgewerkt met houten planken,” licht projectleider Stefaan Douchy toe. Opmerkelijk in de structuur is de grote overspanning van de vloer- en dakplaat. “Deze platen zijn het meest in het oogspringend in het ruwbouwwerk. In de platen zitten de leidingen voor de verwarming en koeling van

het gebouw verwerkt. De platen werden in situ nagespannen om de doorbuiging ervan op te vangen,” aldus Stefaan Douchy. De randen van de vloerplaten (dakranden) zijn afgewerkt in architectonisch beton. Het realiseren van de betonnen vloerplaten gebeurde in de strenge winterperiode. “De platen moesten voldoende uitgehard zijn voordat we ze konden naspinnen. Gezien de strenge winter heeft dat een hele tijd geduurd. Dat tijdverlies hebben we in de latere bouwperiode – vooral tijdens de afwerking – moeten goed maken,” herinnert zich Carl Gonnissen, technisch directeur bij

Democo. Het technische concept was heel divers “De energie wordt geleverd door een KWO. Een warmtepomp van 178 kW pompt deze energie op en verdeelt die naar de leidingen in de betonkernactivering, de vloerverwarming en convectoren. Dat pakket is nog aangevuld met luchtgroepen en change-over batterijen. Een aandachtspunt in het sanitair was het selecteren en plaatsen van badkamermeubilair (WC’s, baden, wastafels) waaraan de kinderen zich niet kunnen verwonden,” besluit Carl Gonnissen.

VERBIEST E.T.I. - Elektrische installaties

De elektrische installaties hebben tot doel om de gebruiker toe te laten het gebouw voor het Kinderpsychiatrisch centrum te gebruiken als leefruimte met alle voorzieningen voor het beheer en de beveiliging ervan. De waarschuwing -detectie en brandalarminstallatie staat in om bij een begin van brand of rookontwikkeling, zowel in de ruimtes als in de verlaagde plafonds en verhoogde vloeren onmiddellijk meldingen door te geven, zowel plaatselijk als naar het nabij gelegen ZOL. Het verpleegproepsysteem zorgt ervoor dat de patiënten onmiddellijk via zowel een visueel als via het draadloos telefoonsysteem het begeleidend personeel kunnen bereiken. Het IP-camera systeem staan in voor het continue bewaken van zowel de leefgroepen als de centrale delen van het centrum. De bekabeling voor al de opgesomde installaties is niet zichtbaar geplaatst. Daartoe werden in de beginfase van de ruwbouwwerken leidingen geplaatst in de betonconstructies van het centrum. Dit vereiste een nauwkeurige en secure voorbereiding van de elektrische installaties.

AO Geussens K – grond- en rioleringswerk

Voor een belangrijk deel van het grond- en rioleringswerk betrok de THV Heijmans-Democo de firma AO Geussens K in het project. “We verzorgden de volledige buitenaanleg. Dit betekent de volledige riolering, drainering van ondergrond, drainering via de wanden, leveren en plaatsen van alle pomputten, maken van de wadi's, maken van de buitenverhardingen in beton, klinkers, grasdallen.....Inclusief al de benodigde funderingen. En de volledige omgeving zaaklaar maken,” vertelt zaakvoerder Marc Liefsoens. De zaakvoerder is er blij mee dat zijn firma in het project betrokken was. “Temeer omdat we op de ziekenhuiscampus verscheidene werven realiseerden en momenteel nog uitvoeren. Het feit dat dit project het mooiste is, is een visitekaartje voor ons bedrijf.”

Technische fiche Kinderpsychiatrisch Centrum – Genk

Opdrachtgever: Kinderpsychiatrisch centrum – Genk

Ontwerp: OSAR – Antwerpen/Hasselt

Start werken: mei 2012

Einde werken: oktober 2013

Hoofdaannemer: THV Heijmans – Democo - Bilzen

Onderaannemers Kinderpsychiatrisch Centrum – Genk

Groendaken : VanVlierden Neerpelt

Dakwerken : Polydak Lommel

Vloeren : Keulen A Lanaken

Gipswanden : Heijmans Bilzen

Tegels : Seegers Dilsen

Elektrische installatie : Verbiest ETI Genk

HVAC : Vandenbrielle Houthalen

Verharde omgevingsaanleg : Geussens Karel Dilsen